

wschodniej stronie każdej polany, mniej na południowej, wcale ich nie znajdowałem na stronie zachodniej; roślina żywicielska natomiast porasta łąki równomiernie. Najwięcej gąsienic zebrałem po obu stronach gościńca (S—N), dzielącego dwie łąki od siebie.

W r. 1933 znajdowałem gąsienice między 25 VII a 12 VIII; w roku 1934 od 21 VII do 8 VIII. Dalsze poszukiwania będę robił w r. 1935.

Według Rebla gatunek ten zamieszkuje połudn. Francję, Sycylię, Krainę, Węgry i zach. Azję; czas pojawu motyli w lipcu, gąsienic we wrześniu.

IX. 2 grudnia.

A. Bartoszyński — Biegaczowate i Ryjkowce rzadsze z Mazowsza (ref. Kinel).

Dr R. Kuntze — Kilka rzadszych gatunków rodzaju Borecznika i ich pasorzyty.

Sprawozdania z zebrań P. Z. E. 1936 r.

Comptes rendus des séances de la Soc. Pol. des Ent. du 1936.

XIV. Walne Zgromadzenie.

13 stycznia.

Przewodniczy Prof. Mokrzecki.

Usprawiedliwili swą nieobecność i życzenia nadesłali członkowie: dr Chmielarski, Leonard Kozikowski i Stefek.

Nastąpiły uroczyste przemówienia na cześć Prezesa Związku, który w maju ubiegłego roku ukończył 70 lat życia. Szereg przemówień rozpoczął Prof. Kozikowski w imieniu PZE, który omówił prace naukowe jubilata, wykonane po ostatnio drukowanym w VI-m tomie PPE spisie prac; są to: opracowanie klucza do oznaczania szkodników tytoniowych i gospodarczego znaczenia oraz biologii Zwójek (*Tortrix*) jodłowych. — Imieniem Sekcji Entomologii Stosowanej przemówił Dr S. Minkiewicz, podnosząc zasługi jubilata na polu entomologii stosowanej i około organizacji tejże Sekcji, oraz wręczył jubilatowi Spis Jego prac wraz z życiorysem, wydany staraniem Sekcji. Wreszcie w imieniu byłych i obecnych asystentów i uczniów Dr Strawiński, omówiwszy serdeczne stosunki, jakie łączyły Profesora z Jego asystentami i uczniami, składa Mu podobnie, jak to uczynili przedmówcy, życzenia długich lat pracy. — Po przemówieniach odczytano pisma gratulacyjne nadesłane przez instytucje ochrony roślin i przez poszczególne osoby. Jubilat wzruszony, w dłuższym przemówieniu dziękuje za wszystkie wyrażone mu objawy uznania. Trzy są życiodajne idee — powiada — religia, wiedza i sztuka, u różnych ludzi w różnym stosunku rozwinięte; mieć z nich coś trzeba; inaczej w miejsce serca zostanie kamień. Jeżeli sam doszedł do pewnych rezultatów i coś zdziałał, to tylko dzięki zapałowi do wiedzy, który Go od młodości ożywia i który starał się przelać w Swych uczniów. Dziękując wszystkim

na ręce Prof. Kozikowskiego, zwraca się z szczególnym apelem do młodych, aby w swych sercach pielęgnowali zapal do wiedzy i wbrew trudnościom pracowali, nie ustając. — Po tym przemówieniu rozległy się oklaski.

Wyciąg ze sprawozdania Zarządu z działalności w r. 1935:

Ilość członków w końcu roku sprawozdawczego wyniosła 205 osób: ubyło w ciągu tego roku 2 członków, przybyło 29. — Ilość członków SES 54 osób. — Wszystkich zebrań odbyło się 10; przeciętna frekwencja na zebraniu 10—11 osób. Referatów wygłoszono 28 z systematyki 2, faunistyki 18, biologii 3, filogenii 1, eksperymentalnej entomologii 1, stosowanej 2, sprawozdawcze z literatury 1. — Zarząd był w żywym kontakcie z członkami, w bezpośrednim z lwowskimi (sekretarz przedkłada piękne, kolorowe rysunki Motyli, wykonane przez członka, artystę-malarza p. Janusza Jarosiewicza, wyrażając życzenie, ażeby znalazły się środki na wydanie kolorowego atlasu Motyli Polski), z zamiejscowymi zaś przez korespondencje. (Ilość wysłanych przez sekretarza pism 235).

Skarbnik przedkłada następujące zestawienia rachunkowe:

Kasa główna:

Dochody:

Saldo z r. 1934	189·95 zł.
Wkłady i dary członków	1·237— „
Zasilek Ministerstwa W. R. i O. P.	874·38 „
Odsprzedaż dzieła Seitza, Suppl.	590·43 „
Komisja zakupów przyborów entomolog.	134·10 „
% w PKO	1·27 „
	<u>3.027·13 zł.</u>

Wydatki:

Fundusz Wydawniczy	1.656·39 zł.
Kancelaria	266·97 „
Biblioteka	727·21 „
Liga Ochrony Frzyrody	21·90 „
Fundusz żelazny	40— „
Komisja zakupu przyborów entomolog.	137·10 „
Saldo na r. 1936	177·56 „
	<u>3.027·13 zł.</u>

Fundusz Wydawniczy:

Wpływy:

Saldo z r. 1934	11·88 zł.
Z kasy głównej	1.656·39 „
	<u>1.668·27 zł.</u>

Wydatki:

Druk PPE T. X, reszta należności	202·44 zł.
T. XI, „ „	215·25 „
T. XII, na rachunek	1.156·69 „
Klisze do T. XIII	82·01 „
Saldo na r. 1936	11·88 „
	<u>1.668·27 zł.</u>

Po krótkiej dyskusji oświadcza p. Grollé imieniem Komisji Rewizyjnej, że Komisja zbadała dnia 11 stycznia b. r. wszystkie rachunki i zestawienia, tak kasy głównej jak i Funduszu Wydawniczego, i znalazła je w należyтым porządku oraz w zgodności z gotówką, złożoną w PKO oraz w kasie podręcznej skarbnika; wobec tego stawia wniosek udzielenia absolutorium Zarządowi (uchwalono).

Wybory na r. 1936 pozostawiły skład Zarządu i Komisji Rewizyjnej niezmienny z tym dodatkiem, że po zarejestrowaniu zmienionego statutu przez Urząd wojewódzki wchodzi do Zarządu Dr. Stanisław Minkiewicz, jako przedstawiciel SES.

Na wniosek skarbnika uchwalono skreślić z listy członków 3 osoby, które od 3 przeszło lat nie odpowiadają na żadne pisma.

Nakoniec Prof. Fuliński komunikuje, że łamy pisma „Zoologica Poloniae“ stoją otworem dla prac entomologicznych.

Zebrań miesięcznych.

I. 3 lutego.

Dr J. Kinel — Rodzaj *Deronecles* Sharp-Zimmermann w faunie polskiej;

J. Romaniszyn — Kilka słów o hodowli gatunku *Triphaena pronuba* L.;

T. Trella — Życia niektórych Chrząszczy w okolicach Przemysła (ref. Dr Kuntze);

W. Walles — *Quedius melium* n. sp.

II. 2 marca.

Dr R. Kuntze — Chrząszcze nowe dla okolic Lwowa;

J. Kaj — Korniki (*Ipidae*) okolic Krotoszyna w poznańskim (ref. Dr Kuntze);

S. Adamczewski — Dwie wycieczki motylnicze na Podole (ref. Dr Noskiewicz);

S. Adamczewski — Przyczynek do fauny Motyli Mazowsza (ref. Romaniszyn);

Dr J. J. Karpiński — Wykaz Motyli większych najbliższych okolic Piotrkowa Trybunalskiego (ref. Romaniszyn);

Dr S. Kéler — Przyczynek do nomenklatury Wszolów (ref. Dr Noskiewicz).

III. 6 kwietnia.

Przewodniczący zebrań poświęca słowa wspomnienia Prezesowi Związku śp. Prof. Mokrzeckiemu, zmarłemu dnia 3 marca b. r. Polski Związek Entomologiczny reprezentowali wobec Rodziny i na pogrzebie pp. Dr T. Jaczewski i Dr S. Minkiewicz, który wygłosił następujące przemówienie w czasie uroczystości pogrzebowej imieniem Polskiego Związku Entomologicznego i Sekcji Entomologii Stosowanej:

Spełniam powinność serca i koleżeńską obowiązek, przemawiając nad grobem czcigodnego Nestora zarówno polskiej jak i międzynarodowej ento-

mologii stosowanej i jednego z najwybitniejszych entomologów Europy — śp. Profesora Zygmunta Mokrzeckiego.

Profesor Mokrzecki wstąpił w szranki pracy naukowej entomologicznej przed 44-ma laty w czasach, gdy wiedza ta była jeszcze w zaraniu swego rozwoju. Posiadłszy źródłowe podstawy entomologii i zoologii w szkole tak wybitnych badaczy, jakimi byli Chołodkowskij z Instytutu Leśnego w Petersburgu oraz Brand i Reinhardt z Uniwersytetu w Charkowie, pracował na razie na Ukrainie, skąd wkrótce przeniósł się na Krym i kładł tu od pierwszej chwili swego pobytu, naukowe podstawy pod ważne zagadnienia gospodarcze, opracowując życie szkodników zarówno rolnictwa jak i sadownictwa.

Tu daje się wkrótce poznać dzięki swym badaniom nad metodami walki ze szkodnikami i uzyskuje stanowisko pierwszego w Rosji entomologa samorządowego, z siedzibą w Symferopolu na Krymie. Pracuje jako badacz naukowy, jako doradca w swej specjalności i jako wychowawca w tej nowej dziedzinie wiedzy praktycznej.

Obchodzą go jednak, jako umysł żywy i spostrzegawczy, wszelkie zagadnienia z przyrody Krymu. Zbiera okazy fauny i flory, minerały, skamieliny i skały, a z bogaciwszy swe zbiory wydatnie, udostępnia je szerszemu ogółowi i powołuje do życia pierwsze Muzeum Przyrodnicze Regionalne w Krymie.

Doceniając potrzebę badań terenowych wśród naturalnych warunków, w jakich bytują owady, głosi hasła konieczności powoływania do życia entomologicznych stacyj doświadczalnych i hasłami tymi wyprzedza daleko nietylko kraje Europy Zachodniej, lecz i Stany Zjednoczone Ameryki Północnej, gdzie w tym czasie entomologia stosowana czyni wielkie postępy. Pracując wytrwale nad podniesieniem wydajności i dobroci pól i sadów, dochodzi po pewnym czasie do tego, że krymskie owoce stają się jednymi z lepszych w Europie.

Gdy w roku 1907 zwiedza Krym wybitny entomolog amerykański, dr Howard — takiż jak Mokrzecki pionier entomologii stosowanej w Stanach Zjednoczonych — nie może wyjść z podziwu nad zdobyczami, osiągniętymi przez Mokrzeckiego w dziedzinie higieny sadów.

We wspomnieniach swych z podróży po Europie pisze Howard, iż z wielkim zainteresowaniem oglądał rozległe sady krymskie, gdzie drzewa ładnie owocowały i miały piękny i zdrowy wygląd.

W tym czasie, dzięki badaniom Mokrzeckiego nad wrogami owadów sadom szkodliwych, zostaje nawiązany kontakt jego pracowni z Biurem Entomologicznym w Waszyngtonie, które przetrwa długie lata, przejście z Mokrzeckim do Niepodległej Polski i który trwa dotychczas, jako po Nim spuścizna.

Rozwój sadownictwa na Krymie skupia przy Mokrzeckim liczne grono badaczy i praktyków, zachodzi potrzeba zorganizowania odnośnych badań i dzięki inicjatywie Mokrzeckiego powstaje w Rosji pierwsza Stacja Doświadczalna Pomologiczna w roku 1910.

Na równi z działalnością badawczą i organizacyjną rozwija Mokrzecki szeroką propagandę swej wiedzy. Kształci instruktorów sado-

wnictwa, rolnictwa, entomologów i stwarza z czasem własną szkołę spośród swych słuchaczy praktykantów, którzy zjeżdżają doń ze wszystkich stron Rosji.

I polskie sadownictwo pragnie korzystać z wiedzy profesora Mokrzeckiego; w roku 1903 Towarzystwo Ogrodnicze Warszawskie, przystępując do zorganizowania pierwszej w Polsce Stacji Ochrony Roślin, wysyła swego delegata na Krym dla zaznajomienia się z organizacją badań i walki ze szkodnikami sadów.

Rozwój wiedzy entomologicznej, uwarunkowany pracami i propagandą Mokrzeckiego stwarza konieczność powstawania Towarzystw naukowych, które sam przeważnie organizuje i ich program określa: i tak powstaje Krymskie Towarzystwo Przyrodników i Miłośników Przyrody, którego biuletyny redaguje sam Mokrzecki, Tauryckie Towarzystwo Naukowe, które skupia około 50 instytucyj naukowych i stosowanych.

Gdy w roku 1915 założono Uniwersytet Taurycki w Symferopolu, Mokrzecki zostaje powołany na profesora entomologii na wydziale Rolniczym.

W roku 1920 Mokrzecki opuszcza Krym i, spędziwszy 2 lata w Bułgarii na ważnych placówkach w Ministerstwie Rolnictwa, na których się znacznie przyczynił do organizacji entomologii stosowanej w tym kraju, przybywa do Polski, zaproszony na profesora Entomologii i Ochrony Lasu Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego, gdzie pozostaje do września 1935 roku.

Tworzy tu z niczego Muzeum Entomologiczne, inicjuje szereg ważnych prac entomologicznych i kształci szereg pracowników naukowych. Poza tym wiele czasu i energii poświęca na sprawy organizacyjne: bierze czynny udział w zjazdach i konferencjach, uczy młodych i starszych adeptów wiedzy entomologicznej zastosowania jej do praktyki, wysuwa na plan pierwszy ważne dla rolnictwa i sadownictwa zagadnienia entomologii stosowanej.

Nowo powstały Polski Związek Entomologiczny w uznaniu zasług powołuje go na swego prezesa w roku 1923 i rok rocznie powierza mu tę godność.

Gdy w roku 1927 przypada jubileusz 35-cio letniej działalności naukowej prof. Mokrzeckiego, cały świat przyrodniczy Polski oddaje hołd jego zasługom, a liczni koledzy z zagranicy przyłączają się do tej uroczystości.

W roku 1935 nowo powstała Sekcja Entomologii Stosowanej Polskiego Związku Entomologicznego na Walnym Zjeździe obiera Mokrzeckiego swym Prezesem Honorowym.

Przed dwoma niespełna miesiącami na Walnym Zebraniu Polskiego Związku Entomologicznego we Lwowie czciliśmy 70-ciolecie urodzin naszego kochanego Profesora. Mieliśmy wtedy nadzieję, iż wkrótce, bo za dwa lata oddamy Mu hołd w dniu 45-cio letniego Jubileuszu Jego pracy naukowej.

Niestety, ciężka choroba oderwała Go, czynnego jeszcze, od pracy i zabrała nam na zawsze.

Żegnając Cię, nasz drogi Profesorze i serdeczny i uczynny Przyjacielu, pragnę wyrazić Ci w imieniu Polskich Entomologów głęboką wdzięczność za to, żeś nas kształcił i uczył pracować dla dobra nauki, której poświęciłeś całe swoje życie i swoimi pracami zdobyłeś dobre imię dla Polski i Polskiej Entomologii.

J. W. Szulczewski — Wykaz Psotników (*Corrodentia*) stwierdzonych w poznańskim (ref. Kinel);

W. Patryn — Komunikat o dwu Motylach (odez. Kinel);

A. Starczewski — Motyle Kasiny Wielkiej (ref. Dr Kuntze);

A. Starczewski — Przyczynek do znajomości fauny lepidopterologicznej okolic Buczacza (ref. Dr Kuntze);

W. Wallis — *Philonthus łomnicki* n. sp. oraz nowości koleopterologiczne.

IV. 4 maja.

Przewodniczący poświęca słowa wspomnienia śp. Prof. Dr Janowi Grochmalickiemu, zmarłemu dnia 15 kwietnia b. r. których zebrani stojąc wysłuchali.

Dr R. Kuntze — Wyniki koleopterologiczne wycieczek w r. 1935;

J. Schnaider — Korniki rzadsze i nowe z okolic Lwowa i z Pollesia (ref. Dr Kuntze);

T. Trella — Z życia niektórych Chrząszczy okolic Przemyśla (ref. Dr Kuntze).

V. 8 czerwca.

Dr. S. Smreczyński — Przyczynek do fauny Ryjkowców Polski (odez. Kinel);

T. Trella — Z życia niektórych Chrząszczów okolic Przemyśla, c. d. (odez. Kinel).

VI. 14 września.

Przewodniczący poświęca słowa wspomnienia członkowi Związku śp. Prof. W. N. Łuczniowski; obecni przez powstanie z miejsc uczcili pamięć przedwcześnie zmarłego kolegi.

Prof. Dr M. Hering — Nasionnicowate Podola (ref. Dr Kuntze);

Dr R. Kuntze — Nowy dla Polski rodzaj Galasówek;

J. Schnaider — Nieznany gatunek Przeziernika wyhodowany z gałązek dębowych w okolicy Lwowa;

E. Sołtys — Ciekawsze Motyle z okolic Jaworowa;

J. Jarosiewicz — Wyniki wycieczki motylniczej do Zaleszczyk w ubiegłym sezonie.

VII. 5 października.

P. Rösler — Morfologia i budowa gniazd u *Serviformica picea* Nyl. (ref. Dr Noskiewicz);

Dr Sz. Tenenbaum — Nowe dla Polski gatunki Chrząszczy (ref. Dr Kuntze);

S. Kapuściński — Nowe wyrośla z torfowiska bilohorskiego pod Lwowem;

L. Herman, Kilka wyrosli róży (ref. Dr Noskiewicz).

VIII. 9 listopada.

- G. Heinrich — Ichneumoninae Pokucia (ref. Dr Noskiowicz);
 T. Trella — Sposób życia i rozmieszczenie Ryjkowców: *Argopto-*
chus 4-signatus Bach. i *Foucartia squamulata* Strl. (ref. Dr Kuntze);
 W. Kowalczyk — Zjawiska przylotu owadów do światła.

IX. 7 grudnia.

Dr R. Kuntze — zreferował II-gi tom dzieła J. Roubala, Katalog Chrząszczy Słowacji i Rusi przykarpackiej;

T. Trella — Z biologii Chrząszczy okolic Przemyśla: *Quedius brevicornis* Thoms. i *Q. ventralis* Arag. (ref. Dr Kuntze).

Referaty — (Bibliographie).

J. Zaćwilichowski. Nowa metoda uzyskiwania aberatywnych form motyli drogą działań chemicznych. — Eine neue Methode aberrative Formen von Schmetterlingen durch chemische Einwirkung zu erzielen. Pl. 2. Bull. Intern. de l'Acad. Pol. Sc. et Lettres. Cl. Sc. Math. et Nat. Ser. B. Sc. Nat. Kraków, 1936. 481-496.

Przy pomocy stosowania roztworów Acidum phosphorowolframicum i Acidum phosphomolybdenicum na poczwarke szeregu gatunków motyli uzyskiwał autor formy aberatywne, przypominające często formy wywołane działaniem zmienionych temperatur. N.

J. Zaćwilichowski. Unerwienie i narządy zmysłowe skrzydeł pienika *Aphrophora alni* Fall. (*Rhynchota - Homoptera*). — Über die Innervation und die Sinnesorgane der Flügel von *Aphrophora alni* Fall. (*Rhynchota - Homoptera*). Ibidem 1936. 85-98. Pl. 1.

Autor opisuje organa zmysłowe i rozgałęzienia nerwów podłużnych tak w skrzydłach przednich jak i tylnych pienika. N.

J. Zaćwilichowski. Unerwienie i narządy zmysłowe skrzydeł widelnicy *Isopteryx tripunctata* Scop. (*Plecoptera*). — Über die Innervation und die Sinnesorgane der Flügel der Afterfrühlingsfliege *Isopteryx tripunctata* Scop. Ibidem 1936. 267-284. Pl. 1.

Autor wykazuje, że chociaż skrzydła równolotki są w wielu szczegółach budowy uwstecznione, to jednak wykazują cały szereg znamion pierwotnych, zarówno w stosunkach wykształcenia narządów zmysłowych, jak i unerwienia. N.

Wl. Ciślik & Zb. Kawecki. Wystąpienie bleskotki *Aphelinus mali* Hald. w Polsce. — Das spontane Auftreten der Blutlauszehrwespe *Aphelinus mali* Hald. in Polen. Pl. 13. Ibidem. S. 343-345. 1935.

Autorzy sygnalizują odnalezienie na ziemiach Polski pasożyta Korówki wełnistej *Aphelinus mali* Hald. Wymieniają go z kilku stanowisk z okolicy Krakowa, z Tarnowa i Częstochowy. S. K.